

KRONIKA LITERACKA.

Spostrzeżenie literackie, odnoszące się do Rozprawy profess. Okolskiego pod napisem „O sporach administracyjnych”.

Z toku rozprawy tej, w *Ekonomiście* z miesiąca sierpnia r. b. umieszczonej okazuje się, że jej autor miał na celu rozprawić o *Sądownictwie administracyjném*; lecz jej napis „o sporach administracyjnych” nie wyobraża sądownictwa administracyjnego: gdy wyrażenie sporów administracyjnych nie tylko *technicznie* nie jest ustaloném, ale nadewszystko spory administracyjne w ogólném swém, chwiejącém się znaczeniu, zachodzą między samemi władzami administracyjnymi, a to w dwojakim względzie, bądź o właściwość ich attribucyi, bądź o władzę dyskrecyonalną; albo między władzami administracyjnymi a magistraturami sądownictwa; albo między władzami rządowymi a osobami prywatnymi: a to bez przypuszczenia bytu lub nawet pomysłu sądownictwa administracyjnego.

Lecz nie zamierzamy zapuszczać się w krytyczny rozbiór rozprawy w dziedzinie nader zagadkowego porządku organicznego, sięgającego najwyższych podstaw rządu i zarządu społeczeńskiego i odnoszącego się do pośrednich władz lub magistratur i do najniższych *urzędów*.

Jedynie z powodu wzmianki autora powyższej rozprawy: „że w naszej bardzo ubogiej literaturze prawnej, znalazł *tylko* rozprawę o sądownictwie administracyjném w naszym kraju, dość dawno i pobieżnie przez A. K. Hoffman’a napisaną,” pragniemy objawić zadziwienie, że autor zabiegł w poszukiwaniu po obcych stronach, po Francyi, Anglii i w Niemczech, wcale nie znał prac *podpisanego*, w przedmiocie sądownictwa ad-

ministracyjnego, historycznie, systematycznie i ku użytkowi praktycznemu wyrobionych, różnocześnie ogłoszonych a mianowicie:

a. Dziełka z roku 1834, o sądownictwie w królestwie polskim, wykładu historycznego, w którym na stronicach 23, 57 95 i 105, pierwiastki i stan sądownictwa administracyjnego krajowego są wyłuszczone.

b. Rozprawy o sporach jurisdikcyjnych, między sądownictwem zwyczajnem a sądownictwem administracyjnem, z roku 1857 w Bibl. Warsz. tom I, str. 718.

c. Historii organizacyi sądownictwa w królestwie polskim (tom I) z roku 1861, która od str. 51 do str. 56 w związku z stronicą 85, sądownictwo administracyjne, historycznie wywodzi i jego pierwiastki i rodzaje wykazuje, na str. 82 i 83, skład i kompleta sądów administracyjnych opisuje, od str. 84 do 90 przedmioty do jurisdikcyi administracyjnej należące wyszczególnia; na str. 95 o kompetencyi sądów administracyjnych traktuje.

d. Zbioru rozpraw jurisprudencyjnych z r. 1865, zawierającego w sobie z uwzględnieniem sądownictwa administracyjnego „Rys historyczny przemian rady stanu od r. 1807; nowy kurs prawa organicznego; utworzenie rozwoju kursu prawa organicznego tak sądowego jak administracyjnego po uniwersytetach; nakoniec:

e. Rozpraw: o jurisprudeneyi organicznej, jej zakresie i pożytku, o rozwoju jurisprudeneyi organicznej według żywych przykładów: w Bibl. Warsz. pierwszej w miesiącu grudniu 1865 roku, drugiej w miesiącu maju 1865 r. ogłoszonych.

Podobnie autor nie zwrócił uwagi na jurisprudeneyą *drukowanych* wyroków Rady Stanu i ogólnego zebrania Senatu i znowu Rady Stanu, spory jurisdikcyjne rozstrzygających.

Zbytecznie nadmienić, ile każda praca literacka krajowa traci przez pominięcie krajowych materyałów.

Heylman.

Robert djabeł, dramat Ernsta Raupacha, przełożony na język polski przez Seweryna Goszczyńskiego. Warszawa. 1867.

Dramat ten napisany w epoce, w której romantyzm nie zawsze przebiegając w środkach, nader już butnie dobijał się uznania, nosi też niejedną cechę nierzędu, który się był wtedy wkradł w państwo sztuki. Osnuty bowiem na legendzie, rzeczy można zbyt na surowo wziął ją do serca, i skutkiem tego nazbyt